

بررسی وضعیت سلامت روانی بیماران مبتلا به تالاسمی ماژور در استان مازندران در سال ۱۳۸۵

* دکتر حسن خانی^۱، دکتر محمد رضا مجدی^۲، دکتر علی منتظری^۳، دکتر سید حمزه حسینی^۴، آمنه قربانی^۵، میثم رمضانی^۶، سیده فاطمه سیدی طبری^۷، فاطمه محسنی^۸، بهاره نریمانی^۹

^۱ کارشناس پژوهشی، موسسه جوانان تالاسمی و پژوهشکده علوم بهداشتی جهاد دانشگاهی، ^۲ استادیار گروه آموزشی بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی خراسان رضوی، ^۳ استاد پژوهش، پژوهشکده علوم بهداشتی جهاد دانشگاهی، ^۴ دانشیار گروه آموزشی روان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ^{۵، ۶، ۷، ۸، ۹} کارشناس پژوهشی موسسه جوانان تالاسمی

خلاصه

مقدمه: تالاسمی ماژور بیماری ژنتیکی مزمنی است که با علائم و نشانه‌های یک کم‌خونی مزمن و شدید مشخص می‌گردد. مطالعات اندکی در رابطه با جنبه‌های مختلف روان پزشکی این بیماری و نیازهای مشاوره‌ای روان پزشکی و اجتماعی بیماران مذکور در دسترس می‌باشد. هدف مطالعه حاضر، تعیین وضعیت سلامت روانی و جنبه‌های مختلف روان پزشکی بیماری تالاسمی ماژور بر اساس سن، جنس، وضعیت تحصیلی و شدت علائم بالینی بیماران است.

روش کار: این پژوهش، یک مطالعه توصیفی-مقطعی بر روی کلیه مبتلایان به تالاسمی ماژور بالای ۱۵ سال مراجعه کننده به چهارده بخش تخصصی تالاسمی در بیمارستان‌های استان مازندران در سال ۱۳۸۵ است. میزان شدت نشانه‌ها، شکایت‌های معمول روانی و وضعیت سلامت روانی با استفاده از پرسش‌نامه تجدید نظر شده فهرست علائم ۹۰ سوالی (SCL-۹۰-R) ارزیابی گردید. اطلاعات مربوط به مشخصات دموگرافیک، وضعیت تحصیلی، علائم بالینی و شدت عوارض بیماری بر اساس پرسش‌نامه خود ساخته استاندارد شده جمع‌آوری گردید. جهت تجزیه و تحلیل آماری از آزمون‌های مجذور خی، تست t و تحلیل واریانس یک طرفه کمک گرفته شد.

نتایج: از میان ۱۶۷۲ بیمار مبتلا به تالاسمی ماژور دعوت شده به این مطالعه، ۶۸۷ (۴۱/۰۸٪) بیمار تالاسمی ماژور با میانگین سنی ۵/۹۰ ± ۲۱/۹۲ سال و محدوده سنی ۱۵ تا ۴۵ سال، پرسش‌نامه‌های تحقیقاتی مربوطه را به طور کامل تکمیل نمودند و مابقی از مطالعه خارج شدند. از این میان ۳۲۳ (۵۲/۸٪) نفر جنس زن، ۶۰۲ (۸۷/۶٪) نفر مجرد، ۴۶۵ (۶۷/۷٪) دارای تحصیلات دیپلم و یا زیر دیپلم بوده‌اند. (۶۴/۹٪) ۴۴۶ نفر از افراد شرکت کننده بر اساس تست SCL-۹۰-R دارای شاخص کلی بیماری بیشتر از ۰/۷ و در نتیجه فاقد سلامت روانی و به عبارتی بیمار روانی، ۱۴۱ نفر (۲۰/۵٪) از افراد دارای شاخص کلی بیماری بین ۰/۴ تا ۰/۷ و در نتیجه مشکوک به بیماری روانی و در نهایت ۱۰۰ نفر (۱۴/۶٪) از افراد دارای شاخص کلی بیماری کمتر از ۰/۴ و در نتیجه سالم در نظر گرفته شدند.

بحث: بیماران مبتلا به تالاسمی در معرض ابتلا به انواع اختلالات روان پزشکی بوده‌اند و در نتیجه نیازمند مشاوره روان پزشکی هستند.

واژه‌های کلیدی: جنبه‌های روان پزشکی، بتا تالاسمی ماژور، SCL-۹۰-R، مطالعه توصیفی-مقطعی، ایران